

(۳۲) مفا

دهر بارهیی هه یقا شه عبانی

شعنا

مجله صباح المنجد

وهر گێران
ئه ثین علی حسین

مزگهفت

www.mzgaft.com

مفا (۳۲)

دہر بارہی ہیفا شہبانی

نہیسین

شیخ محمد صالح المنجد

وہرگیران

نہین علی حسین

پیداچوون

م. عبدالخالق بہرواری – م. خلات ہروری

نقیسین: محمد صالح المنجد.

وه رگیاران: نه قین علی حسین.

پیداچوون: م. عبدالخالق به رواری – م. خلات هروری.

دیزایننا ناغه پوک و به رگی: سایتی مزگفت.

ژ به ره مین: سایتی مزگفت www.mzgaft.com

پیشه‌کی

په‌سن وسوپاسی بو خودی بن ب سالۆخه‌تین وی کو هه‌می سالۆخه‌تین که‌مالینه، و ب قه‌نجییین وی یین ئاشکه‌را و قه‌شارتی، یین دینی و دنیا‌یی، ئه‌و ب تنی هه‌یژایی قی چه‌ندییه، وسلاف لسه‌ر به‌رزترین پیغه‌مبه‌رین هه‌نارتی بن، ولسه‌ر پیغه‌مبه‌ری مه‌ محمدی و ئه‌هلای وی و هه‌قالین وی هه‌میا بن...
دویفدا:

ئه‌فه هه‌ندک خالین گه‌نگن دهرباره‌یی خیر و به‌ایی هه‌یفا "شه‌عبانی" چه‌وانییا کرنا په‌رستنی تیدا و دیارکرنا وان کارین پیغه‌مبه‌ری ﷺ تیدا دکری و پیشیین ئوممه‌تی "سه‌له‌فان" چه‌وا سه‌ره‌ده‌ری دگه‌ل قی هه‌یقی دکرن، هه‌روه‌سا تیدا هاتییه دیارکرن چ تشت دروسته مروف تیدا بکه‌ت و چ تشت نه دروسته ئه‌ف چه‌نده یا گه‌نگه بو مروفی موسلمان دا کو ددینی خودا شاره‌زا بیت چونکی پیغه‌مبه‌ر ﷺ دبیژیت: (مَنْ يُرِدِ اللَّهُ بِهِ خَيْرًا يُفَقِّهْهُ فِي

[الدین] (حدیث صحیح عن معاویه فی صحیح البخاری برقم ۳۱۱۶)

د وهرگیرانی دا مه مفا ژ پهرتۆکا سورانی ژی وهرگرییه ئهوا
بنافئ " ۳۰ سود سهبارهت مانگی شهعبان " ژ بهرههمی سایتی
وهلامهکان.

ژخودی دخوازم ببیته جهی مفا وهرگرتنی و مه د دینی خودا
شارهزابکهت.

"وهرگیر"

بسم الله الرحمن الرحيم

ئه‌فه کورته بابته‌که دهربارهیی هه‌یفا شه‌عبانی، داخوایی
ژ خودایی مه‌زن دکه‌ین بو مه بکه‌ته جهی مفا و خیری،
و پاداشتی وان هه‌می که‌سان بده‌تی ئه‌وین هاریکاربن
دچاپکرنی و به‌لافکرنی دا.

۱. هه‌یفا شه‌عبانی هه‌شته‌مین هه‌یقه ژ هه‌یقین مشه‌ختی،
و دکه‌قیده د نافه‌را هه‌یفا ره‌جه‌بی و ره‌مه‌زانی دا.

ئه‌ری بوجی هاتییه نافکرن ب فی نافی؟

چونکی عه‌ره‌ب تیدا به‌ر به‌لاف دبون و ژ جهین ئاف
فه‌دگه‌رییان.

و یاها‌تیه گوتن: ژبه‌ر به‌لا‌ف بو‌ونا هوزین عه‌ره‌بان د
شکه‌فتان دا، و یاها‌تیه گوتن: (شَعَبَ) ئانکو: دیار بو د
ناقبه‌را هه‌یفا ره‌جه‌بی و ره‌مه‌زانی دا.

و کویا وی (شعابین) و (شعابات) ه ته‌فسیر ابن کثیر^(۱)

۲. هه‌یفا شه‌عبانی هه‌یقه‌کا پی‌روزه، و گه‌له‌ک که‌س ژئ
دبی ئاگه‌هن، و دکه‌فیته د ناقبه‌را هه‌یفا ره‌جه‌بی و
ره‌مه‌زانی دا.

ئوسامه‌یی کورئ زه‌یدی رازی بو‌نا خودئ لی بیت
فه‌دگوه‌یزیت و دب‌یژیت من گوت: (يا رَسُولَ اللَّهِ، لَمْ أَرَكَ تَصُومُ
شَهْرًا مِنَ الشُّهُورِ مَا تَصُومُ مِنْ شَعْبَانَ. قَالَ: " ذَلِكَ شَهْرٌ يَغْفُلُ النَّاسُ

(1) (۴/۱۴۷) ولسان العرب (۱/۵۰۳)

عَنْهُ بَيْنَ رَجَبٍ وَرَمَضَانَ، وَهُوَ شَهْرٌ تُرْفَعُ فِيهِ الْأَعْمَالُ إِلَى رَبِّ الْعَالَمِينَ،
فَأُحِبُّ أَنْ يُرْفَعَ عَمَلِي وَأَنَا صَائِمٌ (2)

ئانكو: ئەیی پیغه مبهری خودی ﷺ من چ هه یف نه دیتینه
وهکی هه یفا شهعبانی تو تیدا ب روژی ببی، پیغه مبهری ﷺ
گوت: ئەفه هه یفه که خه لک ژێ دبی ئاگه هن دکه فیته د
ناقبه را رهجه بی و ره مه زانی دا، و ئەفه هه یفه که کار و
کریار تیدا بلند دبن به رهف خودی فه، و من پی خوشه کار
و کریارین من بلند بن و ئەز یی بروژی بم.

۳. پیغه مبهری خودی ﷺ پتریا هه یفا شهعبانی وهک
سوننهت ب روژی دبو، و ئەف کاره د چ هه یقین دی دا نه
دکر، عائیشا رازی بونا خودی لی بیت فه دگوهی زیت و
دبیژیت: " وَمَا رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اسْتَكْمَلَ

(2) [روه النسائي: ۲۳۵۷، وحسنه الالباني في صحيح ۱۸۹۸]

صِيَامَ شَهْرٍ قَطُّ إِلَّا رَمَضَانَ، وَمَا رَأَيْتُهُ فِي شَهْرٍ أَكْثَرَ صِيَامًا مِنْهُ فِي شَعْبَانَ " (3)

ئانکو: من نه دیتییه پیغه مبهری خودی ﷺ چ هه یفا ژبلی رهمه زانی تمامی ب پروژی گرتبن، ومن نه دیتییه چ هه یفا تیدا گه لهك پروژیان بگریت ژبلی هه یفا شهعبانی.

و د ریوایه ته کا دی دا هاتییه: (كَانَ يَصُومُ شَعْبَانَ كُلَّهُ، كَانَ يَصُومُ شَعْبَانَ إِلَّا قَلِيلًا) (4)

ئانکو: شهعبانی ههمیی ب پروژی دبو، شهعبانی ب پروژی دبو بتنی هندهك پروژ تی نه بن.

۴. پیغه مبهری خودی ﷺ چ جاران دوو هه یقان د دویف ئیک دا ب پروژی نه دبوو ژبلی هه یفا شهعبانی و رهمه زانی، و

(3) [رواه البخاري: ۱۹۶۹، ومسلم: ۱۱۵۶ واللفظ له]

(4) [رواه البخاري: ۱۹۷۰، ومسلم: ۱۱۵۶ واللفظ له]

پتريا شهعبانی ب روژی دبو، و د ما چاقه ری هه یفا
 رهمه زانی، ههروهکی ئوم سه له مه فه دگوهی زیت و دبیژیت:

(مَا رَأَيْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَصُومُ شَهْرَيْنِ مُتَتَابِعَيْنِ إِلَّا شَعْبَانَ وَرَمَضَانَ) (5)

ئانکو: من نه دیتییه پیغه مبهری خودی ﷺ دوو هه یقان د
 دو یف ئیک دا ب روژی بیت ژبلی شهعبان و رهمه زانی.

۵- خه لك ژ روژی گرتنا هه یفا شهعبانی بی ئاگه هن،
 چونکی پشتی هه یفه کا موچه رهمه کو رهجه به - و بگشتی
 روژیین هه یقین موچه رهم سوننه تن بی تایبه تمه ندیا
 هه یفا رهجه بی لسه هه یقین دی - و شهعبان بهری هه یفا
 رهمه زانا پیروزه قیجا خه لك ژئ دمین بی ئاگه ه قیجا
 سوننه ته شهعبان بهیته ئافا کرن ب روژیان.

(5) [رواه الترمذي: ۷۳۶، والنسائي: ۲۳۵۶، وصححه الألباني]

۶. کرنا کارین چاک لدهمی خهک دغه فلهتی و بی ناگه هیئ
 دا، دغه رموده یه کی دا پیغه مبه ر ﷺ دبیزیت: (ذَلِكْ شَهْرٌ يَعْمَلُ
 النَّاسُ عَنْهُ بَيْنَ رَجَبٍ وَرَمَضَانَ)

ئانکو: ئەو هه یقه که خهک ژئ دبئ ناگه هن و ئەو هه یقه
 دکه قیته د ناقبه را ره جه بی و ره مه زانی دا.

ئاماژە ب هندی دایه کو کارین چاک بکهن و خیرا بکهن ل
 وی دهمی خهک دبئ ناگه ژ کرنا په رستنئ و کارین
 خیرئ، و وان تشتین پیغه مبه ر ﷺ پی خوش و ژئ رازی،
 و هه ر ژبه ر قئ چه ندئ هندهک ژ پیشیان (سه له فا)
 سوننهت دکرن د ناقبه را مه غره ب وعه يشادا و وان دگوتن:
 (هي ساعة الغفلة) ئانکو: ئەو دهمی بی ناگه هییا خه لکی
 یه.

و نقیژکرن دسیکا شه قئ یا دوماهییی دا خیراوی پتره:
 چونکی خهک د وی دهمی دا دنقستی نه و دبئ ناگه هن ژ

زکر کرنی و بیرئینانا خودی، پیغه مبه ر صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ دبئزیت: " أَقْرَبُ
مَا يَكُونُ الرَّبُّ مِنَ الْعَبْدِ فِي جَوْفِ اللَّيْلِ الْآخِرِ؛ فَإِنْ اسْتَطَعْتَ أَنْ تَكُونَ
مِمَّنْ يَذْكُرُ اللَّهَ فِي تِلْكَ السَّاعَةِ فَكُنْ " (6)

ئانکو: نیزیکترین دهم کو خودی نیزیک بی بنده یی خو بیت
دوماهییا شهقی یه، ئەگەر تو ژ وان کهسابی کو زکری
خودی بکه یی دوی دهمی دا قی چه ندی بکه.

و ههروهسا کرنا سوننه تا و زکری و بیرئینانا خودی ژبلی
قان دهما گه لهک دهمین دی هه نه کو خیرا وان گه لهکه
به لی خه لک ژئ بی ئاگه هن وهکی بازاری و جهین گشتی (7)

۷- ژ مفا یین کرنا کارین چاک لدهمی خه لک دبی ئاگه هیی
دا. موسلمان ئەگەر ل وی دهمی کارین چاک بکهت و پتر

(6) [رواه الترمذی (3579)، والنسائی (572) وصححه الألبانی.]

(7) [لطائف المعارف لابن رجب (131)]

فه‌شارتی بکه‌ت ئەفه‌ نیژی‌کتره‌ بو دلسوزیی "اخلاص"،
ومروقئ موسلمان یئ پشت راست نینه‌ کو توشی رویمه‌تیئ
نه‌بیت ئەگەر کارین چاک ب ئاشکه‌راییی ئەنجام دان.

۸. ب پروژی بونا هه‌یفا شه‌عبانی باشتره‌ و بخیرتره‌ ژ
هه‌یقین موحه‌رپرهم، چونکی پروژییا هه‌یفا شه‌عبانی و هه‌یفا
رهمه‌زانئ و سوننه‌ت و فه‌رزیئ وان وه‌کی ئیکن، هه‌روه‌کی
چه‌وا سوننه‌تیئ ره‌واتب خیرا وان پتره‌ ژ سوننه‌تیئ گشتی
ب هه‌مان شیوه‌ پروژیین به‌ری هه‌یفا رهمه‌زانئ و پشتی
هه‌یفا رهمه‌زانئ خیرا وان پتره‌.⁽⁸⁾

(8) [لطف‌المعارف: ۳۴/۱۲۹]

۹- به‌لی دهربارهیی قی فه‌رمودی: " أَفْضَلُ الصِّيَامِ بَعْدَ رَمَضَانَ ؛

شَهْرُ اللَّهِ الْمُحَرَّمِ، وَأَفْضَلُ الصَّلَاةِ بَعْدَ الْفَرِيضَةِ ؛ صَلَاةُ اللَّيْلِ " (9)

ئانکو: باشتترین روژی پشتی روژیین رهمه‌زانی روژیین هه‌یفا خودی یا موحه‌رهم، و باشتترین نقیژ پشتی نقیژین فه‌رز شه‌ف نقیژی نه.

روژیا گشتی یا سوننه‌ت، د موحه‌رهمی دا باشته‌ر، پاشی ل هه‌یقین دی تر یین موحه‌رهم هه‌روهکی چه‌وا باشتترین سوننه‌تین موتله‌ق شه‌ف نقیژی نه.

و روژیا هه‌یفا شه‌عبانی، گریدیای یه ب روژیا هه‌یفا رهمه‌زانی فه، هه‌روهکی شه‌شکا کو باشته‌رن ژ روژیین سوننه‌ت یین گشتی، هه‌روهکی کا چه‌وا باشتترین نقیژ پشتی نقیژین فه‌رز و سوننه‌تین ره‌واتب، ئه‌وژی شه‌ف نقیژینه، سوننه‌تین ره‌واتب یین به‌ری نقیژا و پشتی وی باشته‌رن ژ

(9) [رواه مسلم: ۱۱۶۳]

شہف نقیڑیا لدہف پتیریا زانایان چونکی ب فہرزا فہ
گریڈاینہ. (10)

۱۰- ہیفا شہبانی ہیفا بلند بونا کار و کریاریین
سالانہیہ بہرہف خودی، ہہروہکی دفی فہرمودی دا ہاتی:
" وَهُوَ شَهْرٌ تُرْفَعُ فِيهِ الْأَعْمَالُ إِلَىٰ رَبِّ الْعَالَمِينَ، فَأَحِبُّ أَنْ يُرْفَعَ عَمَلِي
وَأَنَا صَائِمٌ " (11)

ٹانکو: ئەف ہہیفا کار و کریار تیدا بلند دبن بہرہف خودی
فہ، ژبہر ہندی من پیخوشہ دەمی کار و کریاریین من بلند
دبن ئەزی ب پروژی ہم.

پیغہمبہری ﷺ پی خوش بو لدہمی بلند بونا کار و کریاریین
وی ئەو یی ب پروژی بیت، چونکی پتر دا نیڑیکی قہبیل
بونئ و بلند بونا پلہیانہ، ئەقجا بلا موسلمان چاف ل

(10) [لطائف المعارف: ۳۴/۱۲۹]

(11) [روہ النسائی: ۲۳۵۷، وحسنہ الالبانی فی صحیح ۱۸۹۸]

پینغه مبهری بکهن ﷺ، و دقان پوژان دا. و گهلهک پوژیین
شهعبانی بگرن.

۱۱- بلند بونا کار و کریاران بهرهف خودی سی جورن
ههروهکی د بهلگهییین شهرعی دا هاتی:

جوری ئیکی: بلند بونا پوژانه، دههمی پوژان دا دوو جارا
کار و کریارین مروقی بلند دبن بهرهف خودی فه، جارهکی
ب پوژ و جارهکی ب شهف، ههروهکی دقی فهرمودی دا
هاتی: "يُرْفَعُ إِلَيْهِ عَمَلُ اللَّيْلِ قَبْلَ عَمَلِ النَّهَارِ، وَعَمَلُ النَّهَارِ قَبْلَ عَمَلِ
اللَّيْلِ" (12)

ئانکو: کار و کریارین ب پوژ ل دوماهییا پوژی بلند دبن
بهرهف خودی فه، و کار و کریارین ب شهف ل دوماهییا
شهفی بلند دبن بهرهف خودی فه، فریشته کار و کریارین
بشهف لدهستییکا پوژی بلند دکهن، و کار و کریارین پوژی

(12) [رواه مسلم: ۱۷۹]

ل دوماهییا روژئی و لدهستییکا شهقی بلند دکهن، ههروهکی
 دقئ فهرمودی دا هاتی: " يَتَعَاقِبُونَ فِيكُمْ مَلَائِكَةٌ بِاللَّيْلِ وَمَلَائِكَةٌ
 بِالنَّهَارِ، وَيَجْتَمِعُونَ فِي صَلَاةِ الْفَجْرِ وَصَلَاةِ الْعَصْرِ " (13)

ئانکو: فریشته لدویف ئیک دهین و چاقدیریا ته دکهن،
 هندهک فریشته بشهقی و هندهک فریشته ب روژئی، و کوم
 دبن ل نقیژا سپیدی و نقیژا ئیقاری.

ههر کهسئ وی دهمی د په رستنئ دابیت خودئ دی
 بهرکهته ئیخیته کاری وی و رزقی وی. (14)

و ههر ژبهه رهنئی زهحاکئ ل دوماهییا روژئی دکره گری و
 دگوت: (لا أدري ما رفع من عملي) ئانکو: نزانم چ کاری من
 بلند بویه. (15)

(13) [رواه البخاری: ۵۵۵، ومسلم: ۶۳۲]

(14) . [فتح الباری: ۲/۳۷]

(15) [لطائف المعارف: ۱۲۷]

جوری دووی: نیشان‌دانا هه‌فتیانه. هه‌می هه‌فتیان کار و
 کریار دوو جارا بلند دبن. ئەوژی روژین دووشه‌مبی و پینج
 شه‌مبی. هه‌روهکی دفی فه‌رمودی دا هاتی: "تُفْتَحُ أَبْوَابُ الْجَنَّةِ
 يَوْمَ الْاِثْنَيْنِ وَيَوْمَ الْخَميسِ، فَيُغْفَرُ لِكُلِّ عَبْدٍ لَا يُشْرِكُ بِاللَّهِ شَيْئًا، إِلَّا
 رَجُلًا كَانَتْ بَيْنَهُ وَبَيْنَ أَخِيهِ شَحْنَاءٌ، فَيُقَالُ: أَنْظِرُوا هَذَيْنِ
 حَتَّى يَصْطَلِحَا، أَنْظِرُوا هَذَيْنِ حَتَّى يَصْطَلِحَا، أَنْظِرُوا هَذَيْنِ
 حَتَّى يَصْطَلِحَا" (16)

ئانکو: هه‌می دووشه‌مب و پینج شه‌مبا دهرگه‌هین به‌هه‌شتی
 فه‌دبن، و خودی ل وان هه‌می مروقان دبوریت ژبلی ئەوین
 شریک بو خودی چیکرین و ئەوین نه‌خوشی دناقبه‌را وی
 و برابه‌کی وی دا هه‌بیت، ودبیژیت: یین فان بیهلن هه‌تا
 پیک دهین، یین فان بیهلن هه‌تا پیک دهین، یین فان بیهلن
 هه‌تا پیک دهین.

(16) [رواه مسلم: 36]

ئیبراهیمی نه‌خه‌عی د روژا پینج شه‌مبی دا دا که‌ته گری
و ژنکا وی ژی دا که‌ته گری و دگوت: (الیوم تعرض اعمالنا
علی الله) (17)

ئانکو: ئە‌قرو کار و کریارین مه‌ دی بلند بن به‌ره‌ف خودی
قه و دی هینه نیشان دان.

جوری سیی: بلند بونا سالانه: هه‌می سالان د هه‌یفا
شه‌عبانی دا کار و کریار بلند دبن به‌ره‌ف خودی قه، هه‌ر
وه‌کی دقئ فه‌رمودی دا هاتی، "وَهُوَ شَهْرٌ تُرْفَعُ فِيهِ الْأَعْمَالُ إِلَى
رَبِّ الْعَالَمِينَ، فَأُحِبُّ أَنْ يُرْفَعَ عَمَلِي وَأَنَا صَائِمٌ"

ئانکو: ئە‌قه هه‌یقه‌که کار و کریار تیدا بلند دبن به‌ره‌ف
خودی، ژبه‌ر هندی من پی‌خوشه ده‌می کار و کریار من بلند
دبن ئە‌ز یی ب روژی بم.

(17) [لطائف المعارف: ۱۲۷]

و دویقدا ههمی کار و کریار پشتی مرنئ ب ئیک جاری دی
 بلند بن، و لاپهرئ کار و کریارین وی دی هیته پیچان،
 ئەفه جورهکی دی یی نیشاناندائی یه.

۱۲. ههر جورهك ژ جورین بلند بونا کارو کریاران و
 نیشاناندانا وان حیکمهتهك یا تیدا و خودئ دزانیت، خودایی
 مهزن په یامئ فریدکتهت و پیغمبهر ﷺ دگه هینیت، یالسه ر
 مهژی ئەم بوتەسلیم ببین .

۱۳. یا باش ئەوه موسلمان کارین چاک زیده بکتهت و ل وی
 دهمی کار و کریارین وی بلند دبن و دهینه نیشاناندان بو
 خودئ، و ل دووشه موب و پینج شه مباب روژی بیت کاجاوا
 پیغمبهری ﷺ وه دکر، و گه لهک روژیا د شهعبانی دا بگرت

و گه‌له‌ك كارپن چاك د شه‌ف و روژپن ویدا زیده بکه‌ت و
خوب وان نی‌ریکی خودی بکه‌ت ب یا چه‌ژیدکه‌ت و ژی
پازی.

۱۴- موسلمان بلا هزرا خو بکه‌ت کار و کریارپن وی یین
باش و یین خراب دق‌ه هه‌یقی دا به‌ره‌ف خودی فه بلند
دبن، فیجا توی ده‌ه‌لبژی‌ری به‌ره‌ف خودی بلند بن و ببیته
ئه‌گهر جزایه‌کی باش یان سزایه‌کی خراب لسه‌ر وه‌رگری، و
بهینه فه‌بویلکرن یان بهینه زفراندن -خودی مه بی‌پاریزت-!

۱۵- هه‌یفا شه‌عبانی وه‌ك ده‌سـتیپکه‌کی یه بو هه‌یفا
رهمه‌زانی و وه‌کی راهینانه‌کی یه بو وی، ئه‌وا د هه‌یفا
رهمه‌زانی دا خیر و باش بیت ژ روژی و خواندنا قورئانی

دهه‌یفا شه‌عبانی ژێ دا خێر و باشه، دا ئاماده‌بیت بو هه‌یفا رهمه‌زانی، لده‌می هه‌یفا رهمه‌زانی بسه‌ردا ده‌ییت دا که‌سه‌کی زفت و زیره‌ک بیت، و تاما روژیی کربیت، قیجا له‌زی بکه‌ن له‌زی بکه‌ن د طاعه‌تی هه‌یفا شه‌عبانی دا، بلا هه‌می موسلمان ژن و زه‌لام خو حازرکه‌ن، دا ب زه‌حمه‌تی نه‌چیه‌ د ناف روژیی دا، به‌لی پا وه‌لی به‌ییت یی حازربیت بو روژی گرتنی، وه‌کربیت ب روژیا شه‌عبانی به‌ری یا رهمه‌زانی هه‌ست ب شرینی و خوشیی کربیت، ب هی‌ز و چالاکی بجیه‌ دناف روژیا رهمه‌زانی دا. (18)

۱۶. هنده‌ک که‌س گازندا دکه‌ن ژبه‌ر زه‌حمه‌تییا روژی گرتنا هه‌یفا رهمه‌زانی و شه‌ف نقیژی و خواندنا قورئانی، چونکی وان خو ئاماده‌ نه‌کرینه، چ روژین دی ب روژی نابن و شه‌ف

(18) [لطاقف المعارف: ۱۳۴]

نقیژییا ناکهن ژبلی هه‌یفا ره‌مه‌زانئ، ئه‌ری کانی ئه‌و ل

کیقه‌نه بوچی خو ئاماده‌ناکهن د شه‌عبانی دا؟

ئه‌گهر نه‌فس فی‌ر بو لسه‌ر بیهنقه‌دانی و نقستنی ل وی

ده‌می ره‌مه‌زان دئ بو یا بزه‌حمه‌ت بیت رابیت شه‌ف نقیژییا

بکه‌ت و بیی ئاماده‌کاری.

هه‌روه‌کی ئه‌بو به‌کری به‌لخی دبیتیت: (شه‌ر رجب شه‌ر الزرع

، و شه‌ر شعبان شه‌ر سقی الزرع ، و شه‌ر رمضان شه‌ر حصاد الزرع)

ئانکو: هه‌یفا ره‌جه‌بی هه‌یفا چاندنی یه، و هه‌یفا شه‌عبانی

هه‌یفا ئاقدانا چاندنی یه، و هه‌یفا ره‌مه‌زانئ هه‌یفا دروینا

وی چاندنی یه.

هه‌روه‌سا دب‌یژیت: (مئلُ شَهْر رَجَب کَالرَّیْح، ومثل شعبان مثل

العَیْم، ومثل رمضان مثل المَطْر) (19)

ئانکو: هه‌یفا ره‌جبه‌یی وه‌کی بای (هه‌وای) یه، و هه‌یفا

شه‌عبانی وه‌کی عه‌وری یه، و هه‌یفا ره‌مه‌زانی وه‌کی بارانی

یه.

هه‌رکه‌سه‌کی ل هه‌یفا ره‌جبه‌یی زی‌راعه‌تی نه‌که‌ت، و ل

هه‌یفا شه‌عبانی ئاف نه‌ده‌ت، ئه‌ری ل هه‌یفا ره‌مه‌زانی چه‌وا

دی دریتن؟! و چه‌وا دی هیقی هه‌بیت هه‌ست ب تام و

خوشییا په‌رستن بکه‌ت ده‌یفا ره‌مه‌زانی دا و دده‌مه‌کی دا

به‌ری ره‌مه‌زانی خو ئاماده نه‌کرییه و به‌ری هینگئ چ تشت

نه‌کرینه کو خو ئاماده کربیت.

(19) [لطائف المعارف: ۱۲۱]

فییجا بلا لهزئ بکهین بهری دهم ژمه بچیت، یه حیایی کورئ
مهعازی دگوت: (لستُ أبکی علی نفسی إن ماتت، إنما
أبکی علی حاجتی إن فاتت) (20)

ئانکو: ئەز بو خۆ ناکه مه گری کو دئ مرم، به لکو بو وان
کارین پیئقی دکه مه گری لدهمئ ژدهستئ من چوین.

۱۷. سه لهفین چاک خۆ به تال دکرن بو خواندنا قورئانی د
هه یفا شهعبانئ دا، و دگوتن: (شهرُ شعبان شهرُ القراء) (21)
ئانکو: هه یفا شهعبانئ هه یفا خاندنه فانا یه.

۱۸. هه یفا شهعبانئ ده لیقه یه بو هاریکاری کرنا هه ژار و
که سین پیئقی یه، داکو به یز بن بو روژی گرتنا هه یفا
رهمه زانی و کرنا شهف نفیژیان بشهف.

(20) [لطائف المعارف: ۱۲۱]

(21) [لطائف المعارف: ۱۳۵]

۱۹- ژ خهلهتیئین بهربه لاف یئین د رهجهبی یان شهعبانئ دا زکات ب مالی وان دکهفیت بهلی نادن و گیرودکهن ههتا رهمهزانئ، و گوماننا وان ئهوه کو ل رهمهزانئ بدهن باشتره و خیرا وی پتره، بهلی گیروکرنا زهکاتئ پشتی واجب دبیت یا دروست نینه، و چونکی ستهم ل ههژاران دهیته کرن ژبهر گیروکرنا مافی وان، و ئهفه سهپرچییا خودئ یه و دهربازکرنا سنورین ویه.

بهلی پا دروسته زهکات بهری دهمی بهیته دان ژبهر هاریکاری و پیئتقییا ههژارا.

۲۰- ههر کهسهکی روهیئین رهمهزانا بوری لسهر مابن واجبه لسهر لهزی بکهت دشهعبانئ دا و روهیئین وی رهمهزانئ بگریت بهری بجیته دناف رهمهزانا دیدا، مادهم شیانیئ

گرتنی ههنه، و دروست نینه بی عوزر گیرو بکهت و بهیلت
ههتا پشتی رهمهزانی.

دایکا باوهردارا عائیشا رازی بونا خودی لی بیت دبیژیت:
(كَانَ يَكُونُ عَلَيَّ الصَّوْمُ مِنْ رَمَضَانَ، فَمَا أَسْتَطِيعُ أَنْ أَفْضِيَ إِلَّا فِي
شَعْبَانَ) (22)

ئانکو: هندهک جار ههبون روژیین ههیفای رهمهزانی دبون
قهر لسهر من و من نه دشییا بگرم ئەگەر دههیفای شهعبانی
دا نهبا.

راوی دبیژیت: مژویلیا وی ئەو بو یان ب پیغهمبهری مژویل
بو یان ژبهری وی ﷺ.

(22) [رواه البخاري: ۱۹۵۰، ومسلم: ۱۹۵۰]

ئبن حه‌جهر دبئژیت: رژدیا وی کو ئیلا هه‌تا شه‌عبانی ههر
بهینه قه‌زا کرن، بومه دیار دبیت کو ناچیبیت قهرز بهینه
گیروکرن هه‌تا رهمه‌زانه‌گادی بسهدا بهیت. (23)

۲۱. ههر که‌سه‌کی رۆژیین رهمه‌زانا بوری لسه‌ر بن و قه‌زا
نه‌کربیت هه‌تا کو رهمه‌زان دوباره بسهدا هاتی:
- نه‌گهر ژبه‌ر عوزره‌کی به‌رده‌وام دناقبه‌را وان هه‌ردوو
رهمه‌زانان دا نه‌شیابیت رۆژیین خو قه‌زا بکه‌ت ل وی ده‌می
تنی دی وان رۆژیان قه‌زا که‌ت و چ دی لسه‌ر نینه.

وه‌کی وی که‌سی نه‌خوش بیت، و نه خوشیا وی به‌رده‌وام
بیت هه‌تا رهمه‌زانه‌کا دی، نه‌فه چ گونه‌ه لسه‌ر وان نینه
نه‌گهر پاش بیخن، چونکی وان عوزری هه‌ی، بتنی دی وان

پوڑیئین خو قہزا کہن و دی وان پوڑییان گریٹ ئەوین
نہ گرتین.

- بەلئ ئەگەر پاش ئیخستنا وان پوڑییان بی عوزر بو، ل
وی دەمی ئەو کہسە دی گونەھکاربیت، زانا ئیکدەنگن کو
دی قہزا کہت بەلئ پا یین ب خیلاف چوین کا بتنی دی وان
پوڑییان قہزا کہت یان دی کہ فارەتی ژى ژبەر گیروکرنئ
دەت.

بوچونەك هەیه دبێژیت: دی وان پوڑییان قہزا کہت و دگەل
هەر پوڑییه کا خواری دی خواری دەتە هەژارەکی، و ئەفە
گوتنا ئیمامئ "مالک و شافعی و ئەحمەدە"، و ل سەرقئ
چەندی هەندەك شینواریئ سەحابییان هەنە.

و هنده‌کین دی ژ زانایان دبیزن: بتنی دی وان روژیان
 قه‌زاکه‌ت و که‌فاره‌ت لسه‌ر نینه، و ئە‌فه‌ه گوتنا ابو‌حه‌نیفه‌ی
 یه و شیخ ئبن عثیمین ژی ئە‌فه‌ه هه‌لبژارتییە. (24)

۲۲. ئاهه‌نگ گێرانا ب نیفا شه‌عبانی دروست نینه، یان
 به‌یته تایبه‌تکرن ب شه‌ف نقیژیان، یان تایبه‌تکرن پوژا
 وئ ب روژیان یان تایبه‌تکرن ب سه‌رده‌انا گورستانی، یان
 دانا خیرا بو مرییان، یان تایبه‌تکرن هه‌ر جوهره‌کی
 په‌رستنی، به‌لئ پا ئە‌ف چه‌نده هه‌می بیدعه‌نه.

و فه‌رمودین دروست نینن دهرباره‌یی خیر و باشیا شه‌فا
 نیفا شه‌عبانی کو مروف بشیت پشتا خو پی گه‌رم که‌ت،
 به‌لکو ئە‌و فه‌رموده‌یه یان لاوازن (ضعیف) یان ژی د

(24) [المغنی: ۴/۴۰۰، والمجموع للنووي (۶/۳۶۶) و لطائف المعارف (ص ۱۳۴) والشرح الممتع:

دروست گرینه [موضوع]، به‌روفاژی وان زانایین هندهك ب
دروست [صحيح] داناین.

و ئەو فه‌رموودین هاتین دهربارهیی بهایی نقیژین شه‌فا وی
یان د لاوازن یان د دروستکرینه یان درهون ژ کیسی
پیغه‌مبه‌ری ﷺ و دفی دهربارهیی دا چ جیگیرنه‌بوینه ژ
پیغه‌مبه‌ری ﷺ و ژ سه‌حابییان خودی ژوان رازی بت. (25)

۲۳. هه‌ر که‌سه‌کی به‌رده‌وام شه‌ف نقیژیا بکه‌ت، و ل نیفا
هه‌یفا شه‌عبانی شه‌ف نقیژی کرن و باوه‌رییا وی ئەو نه‌بیت
کو خیرا فان شه‌ف نقیژیان پتره چونکی نیفا هه‌یفا
شه‌عبانی یه یان تاییه‌ت مه‌ندییا خو هه‌یه ل وی ده‌می چ
لسه‌ر فی که‌سی نینه و کاری وی یی دروسته.

(25) [المنار المنيف لابن القيم: ۹۸، والفوائد المجموعة للشوكاني: ۱۰۶، وفتاوی ابن باز: ۱ / ۱۸۶،
و فتاوی اللجنة الدائمة: ۳/۶۱]

۲۴۔ دروست نینہ روژا نیفا ہیفا شہبانی بتنی روژی
 بهیتہ گرتن، ئیلا ئەگەر کەتە د روژا روژی گرتنا کەسەکی
 دا وەکی دوشەمب و پینج شەمبا، بیی تایبەتکرنا بەیەکی
 بو وی.

و ئەو فەرمودین لێسەر تایبەتکرنا نیفا شەبانی هاتین
 لاوازن و جیگیر نەبوینە.

۲۵- روژا نیفا هیفا شەبانی ژ وان روژایە یین روژی گرتن
 تیدا سوننەت هەمی هیفا ئەو روژن ئەوی دبیژنی روژین
 سپی (الایام البیض) کو دکەقنە روژین " ۱۳ و ۱۴ و ۱۵ " دا، هەر
 کەسەکی وی روژی بگریت دگەل سیزدی و چاردی ئەو وی
 یا سوننەت کر، بیی هزرا بەیەکی تایبەت بو روژا نیفا
 شەبانی.

به‌لئ یئ وئ روژئی بتنی ب روژی بیت بو وی ناهیتته گوتن
 کو وی ژ روژیین (أیام البیض) گرتن، به‌لئ پا ئەو وئ روژئی
 بتنی ناگریت ئیلا هزردهکت روژا نیفا شه‌عبانی به‌یه‌کی
 هه‌ی ژبلی روژین دی، و ئەفه یا قه‌ده‌غه کریه. (26)

۲۶- فه‌رمودا: (إذا انتصف شعبان فلا تصموا) (27)

ئانکو: لده‌می هه‌یفا شه‌عبانی ب نیفی ئیدی روژیان نه‌گرن.
 پتریا زانایان ئەف فه‌رموده لاواز داناینه، و پیشه‌واییین
 مه‌زن دبێژن: ئەف فه‌رموده مونکه‌ره، ژوان: "عبدالرحمن
 بن مه‌دی، و الإمام أحمد، و ابو زرعة الرازي". (28)

(26) [اقتضاء الصراط المستقیم لابن تیمیة: ۲ / ۱۳۸، ولطائف المعارف: ۱۳۶، وفتاوی ابن باز: ۱ /

[۱۸۶

(27) [رواه ابو داود: ۲۳۳۷، والترمذی: ۷۳۸، و ابن ماجه: ۱۶۵]

(28) [لطائف المعارف: ۱۳۵]

و لسه‌ر قی چهندی روژی گرتن مه‌کروه نینه پشتی هه‌یفا
 شه‌عبانی ب نیقی دبیت، ئیلا به‌ری ره‌مه‌زانی ب روژه‌کی
 یان دوو روژا نه‌و چه‌رامه.

۲۷- نه‌گهر چه‌دیسی بدروست دانین و نه‌هیا ژ روژی
 گرتنی ژی پشتی نیقا شه‌عبانی - و نه‌و مه‌زه‌ه‌بی
 شافعیایه‌ژی- نه‌و دی ژبن نه‌هیی دهرکه‌فیت: نه‌گهر
 که‌سه‌ک روژی گرتنا وی که‌ته تیدا، وه‌کی که‌سه‌کی
 به‌رده‌وام دو شه‌مب و پینج شه‌مبا بروژی دبیت، نه‌و دی
 روژییت خو گریت خو نه‌گهر ببیته پشتی نیقا شه‌عبانی
 ژی، و یی به‌ری نیقا شه‌عبانی ده‌ست ب روژیا بکه‌ت و و
 پشتی نیقی ژی بگریت، نه‌فه نه‌هی و ژ وی ناگریت،

چونکی پیغه مبهەر ﷺ: (كَانَ يَصُومُ شَعْبَانَ كُلَّهُ، كَانَ يَصُومُ شَعْبَانَ إِلَّا قَلِيلًا.) (29)

ئانکو: هه یفا شهعبانی هه میی ب روژی دبو، هه یفا شهعبانی بتنی هندهک روژ نه بان وهکی دی هه میی یی ب روژی بو.

ههروهسا ئهفه ژ وی کهسی ژی ناگریت ئهوی پشتی نیفا هه یفا شهعبانی ب روژی بیت بو قهزا کرنا یین رهمه زانی.

۲۸- روژی گرتنا بهری رهمه زانی ب روژهکی یان دوویا حه رامه، ئیلا ئه گهر کهسهک روژی گرتنا کهسهکی کهفته د وان روژا دا، یان روژیین نه زری لسه ر بن، یان روژیین رهمه زانا سالا بوری لسه ر مابن، یان دگهل روژین دهستیکی

(29) [رواه البخاري: ۱۹۷۰، ومسلم: ۱۱۵۶]

پوژی گرتبن، ژبهرفی فهرمودی: " لَا تَقَدَّمُوا رَمَضَانَ بِصَوْمِ يَوْمٍ
وَلَا يَوْمَيْنِ، إِلَّا رَجُلٌ كَانَ يَصُومُ صَوْمًا، فَلْيَصُمْهُ " (30)

ئانکو: بهری رهمهزانئ ب پوژهکئ یان دوویا ب پوژی نهبن،
ئیللا پوژیگرتنا کهسهکی بکهفیته وئ پوژی بلا ئه و بگریت.

۲۹- ب پوژی بونا دوماهییا ههیفا شهعبان سی حالت یین
بو ههین:

ئیک: ب ئنیهتا رهمهزانئ ب پوژی بیت وهک
پیگوهور (احتیاط) بو رهمهزانئ، ئهفه پاژفه لیدان (نههی)
یا ژئ هاتیه کرن.

دوو: ب ئنیهتا نهزئ، یان قهزاکرنا پوژیین رهمهزانئ ب
پوژی بیت، یان کهفارهت بیت، پترییا زانایا دروست دکهن.

(30) [رواه البخاری: ۱۹۱۳، ومسلم: ۱۰۸۲]

سێ: ب روژی بیت ب ئنیهتا روژیا گشتی، ئەفه مهکروهه،
 ئیلا بکهفیه روژا روژیگرتنا وی، یان بهری دو روژین
 دوماهیکی ژێ ژشهعبانی ههر روژی دگرتن و بگههینیته
 رهههزانی. (31)

۳۰- حیکمهت ژ پاژفه لیڤانا روژیی بهری رهههزانی ب
 روژهکی یان دوو روژا⁽³²⁾: دا ئەوا نه ژ رهههزانی لی نههیه
 زیدهکرن، وهک هشیار کرن ژ وئ یا اهل الکتاب کهفتین
 تیدا د روژیین خودا، ب ههز و بوچونین خو لی زیدهدکرن.
 و ههروهسا، دا ناقبر بکهفیه دناقبرهرا روژیا سوننهت و یا
 فهرز دا، چونکی ناقبرهرا د ناقبرهرا سوننهت و فهزرا دا
 تشتهکی دروسته، و ژبهرفی چهندی پیغهمبهری ﷺ نههیا

(31) [شرح النووي علی مسلم: ۷/۱۹۴، ولطائف المعارف: ۱۴۴]

(32) لطائف المعارف: (ص ۱۴۴)

گری نھیڑا فہرز ب ئیکادی قہ بہیت گریدان ہہردو ئیکسہر
 نہہینہ کرن ہہتا ناقبرہکی بیخیتہ ناقبرہرا وان ب ئاخفتنی
 یان گھورینا جہی⁽³³⁾.

۳۱۔ روژا گومانئ (یوم الشک) ئہوژی دبیتہ روژا "۳۰"
 شہعبانئ ل وی دہمی کەش و ہہوا عہور بیت و ہہیف
 نہہیتہ دیتن، ژبہر ہندی ب قی ناقی ناف دکہن چونکی
 گومان یا تیدا، و ب گومانن ئہری کا دوماہییا روژا شہعبانئ
 یہ یان ئیکہم روژا رہمہزانئ یہ.

روژی گرتنا قئ روژی حہرامہ ئیلا بو کەسہکی روژیگرتنا
 وی بکەفیتہ د وی روژی دا وەکی دووشہمب یان پینچ
 شہمب و بہردہوام ئہو وان روژا بگریت، ژبہر حەدیسا

(33) صحیح مسلم (۸۸۳).

عه ماری خودی ژئی رازی بیت دبیژیت: "مَنْ صَامَ يَوْمَ

الشَّكِّ فَقَدْ عَصَى أَبَا الْقَاسِمِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ". (34)

ئانکو: هه ر که سه کی رۆژا گومانئ (یوم الشک) ب رۆژی بیت،

بی گومان ئهوی سه ریچیا فهرمانا پیغه مبهری کر صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ.

۳۲. دهه یفا شه عبانی دا چه ند رویدانی مهزن یین رویداین

ژوان:

ئیک: ل سالا دووی مشهختی رۆژیین ره مهزانی تیدا فهرز

بون.

دوو: گوهورینا قیبل ژ قودسی بو که عبا پیروز و ئه فه ژئی

هه ر ل سالا دووی مشهختی بوو، (و یا هاتیه گوتن کو ل

(34) [رواه البخاري معلقا بصيغة الجزم: ۳/۲۷، ووصله ابو داود: ۲۳۳۴، والترمذی: ۶۸۶، وصححه الالبانی]

هه‌یفا ره‌جه‌بئ بو، و یا هاتیه گوتن: ل هه‌یفا (جمادی
الآخرة) بو.

سئ: ماره‌کرنا چه‌فسایئ ژلایئ پی‌غه‌مبه‌ری صلی الله علیه و آله ل سالا سیئ
مشه‌ختی.

چوار: غه‌زوا "بنی المصطلق" ل سالا پی‌نجئ مشه‌ختی.

پی‌نج: غه‌زوا "تبوك" ل سالا نه‌هئ مشه‌ختی، نه‌فه ره‌جه‌بئ
دابو و پی‌غه‌مبه‌ر صلی الله علیه و آله د ره‌مه‌زانئ دا زقرئ مه‌دینئ، و
یا‌هاتیه گوتن کو د شه‌عبانئ دابو. و ژ غه‌یری قان روداناژئ.

مَضَى رَجَبٌ وَمَا أَحْسَنَتْ فِيهِ *** وَهَذَا شَهْرُ شَعْبَانَ الْمُبَارَكِ

فِيَا مَنْ ضَيَّعَ الْأَوْقَاتَ جَهْلًا *** بِحُرْمَتِهَا أَفِقْ وَاحْذَرْ بَوَارِكِ

فَسَوْفَ تُفَارِقُ اللَّذَاتِ قَسْرًا *** وَيُخْلِي الْمَوْتُ كُرْهًا مِنْكَ دَارِكِ

تَدَارِكُ مَا اسْتَطَعْتَ مِنَ الْخَطَايَا *** بِتَوْبَةٍ مُخْلِصٍ وَاجْعَلْ مَدَارِكِ

عَلَى طَلَبِ السَّلَامَةِ مِنْ جَحِيمٍ *** فَخَيْرُ ذَوِي الْجَرَائِمِ مَنْ تَدَارِكِ

والحمد لله رب العالمین

مزگهفت

www.mzgaft.com